

Világos?

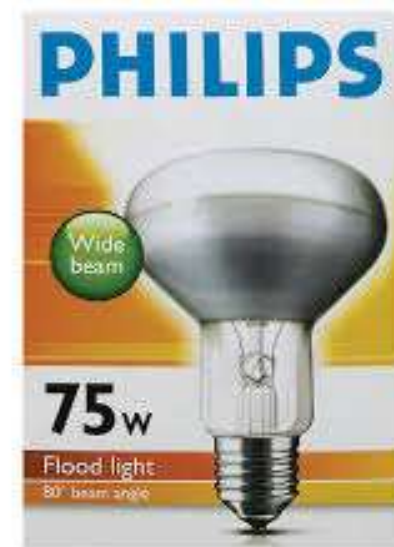
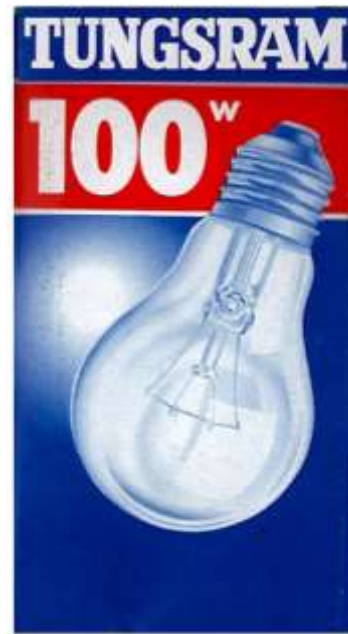
Balázs László és Nádas József

Óbudai Egyetem, Kandó Kálmán Villamosmérnöki Kar
Mikroelektronikai és Technológia Intézet

X. LED Konferencia 2019. február 6.

Amikor még minden egyszerű volt...

Új fényforrások, új jelölések

2009 előtt

2019

Minek nevezzetek?

Tankönyv - 8. osztály

Energiatakarékos világítóeszközök

Hasonló fényerejű hagyományos izzót, kompakt fénycsövet és LED-lámpát hasonlítunk össze.

	Hagyományos izzó	Kompakt fénycső	LED-izzó
Teljesítmény	60 W	11 W	7 W
Várható élettartam	1000 óra	10 000 óra	20 000 óra
Átlagos ár	140 Ft	900 Ft	1100 Ft

Kiszámítjuk, hogy a LED-izzó 20 ezer órás élettartama alatt mekkorák a beszerzési és üzemeltetési költségek. Ez alatt 1 darab LED-izzót, vagy 2 db kompakt fénycsövet, vagy 20 darab hagyományos izzót használunk el. (20 ezer órát kb. 20 év alatt világítanak az izzók.) A kiszámított adatokat táblázatba foglaljuk, 40 Ft/kWh elektromosenergia-árral számolunk.

	Beszerzési ár (Ft)	Fogyasztás (kWh)	Fogyasztás ára (Ft)	Összes költség (Ft)	Évenkénti költség (Ft)
Hagyományos izzó	$20 \cdot 140 \text{ Ft} = 2800 \text{ Ft}$	$20\,000 \text{ h} \cdot 60 \text{ W} = 1200 \text{ kWh}$	48 000 Ft	50 800 Ft	2540 Ft
Kompakt izzó	$2 \cdot 900 \text{ Ft} = 1800 \text{ Ft}$	$20\,000 \text{ h} \cdot 11 \text{ W} = 220 \text{ kWh}$	8800 Ft	10 600 Ft	530 Ft
LED	1100 Ft	$20\,000 \text{ h} \cdot 7 \text{ W} = 140 \text{ kWh}$	5600 Ft	6700 Ft	335 Ft

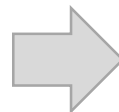
A LED-izzók választása mellett két további szempont:

1. sokkal jobban „tűrik” a sűrű ki-be kapcsolást, mint a kompakt izzók,
2. a kompakt izzók gyártása és elhasználódásuk utáni megsemmisítése komolyan környezetszennyező.

Mi a LED izzó?

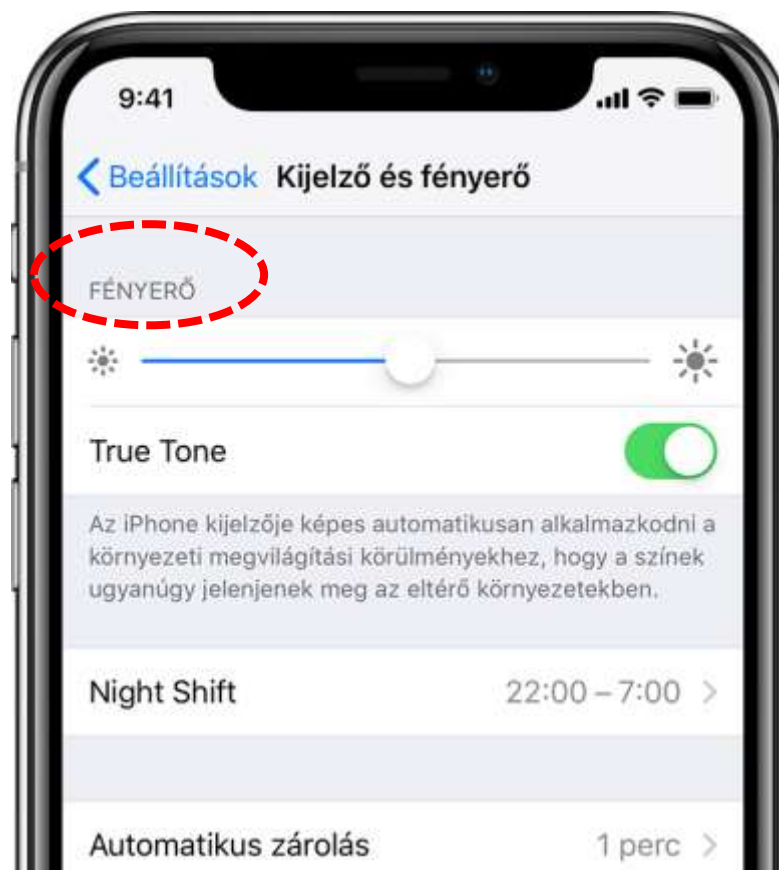

A fény mennyiségi jellemzője a köznyelvben

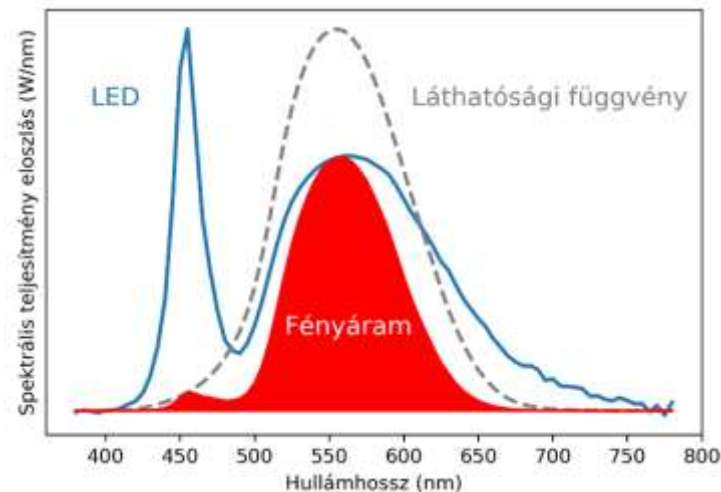
1. bekapcsoló ill. hangerőszabályozó gomb

2. fényerősség szabályozó gomb

Fényáram

Teljesítmény-jellegű mennyiség: lumen

elektromos
teljesítmény

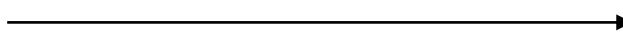
sugárzott
teljesítmény

fényáram

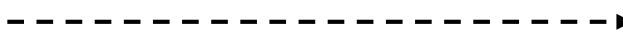
60W izzó

710 lm

7W LED

806 lm

2019-ben egy gyártó egyfajta termékére

Sugárzási szög

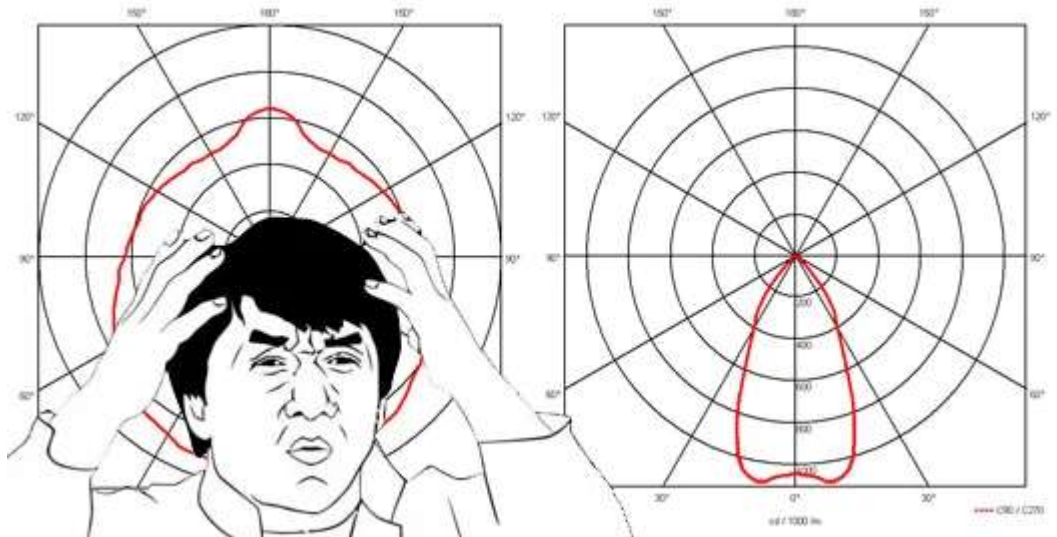
320 °

170 °

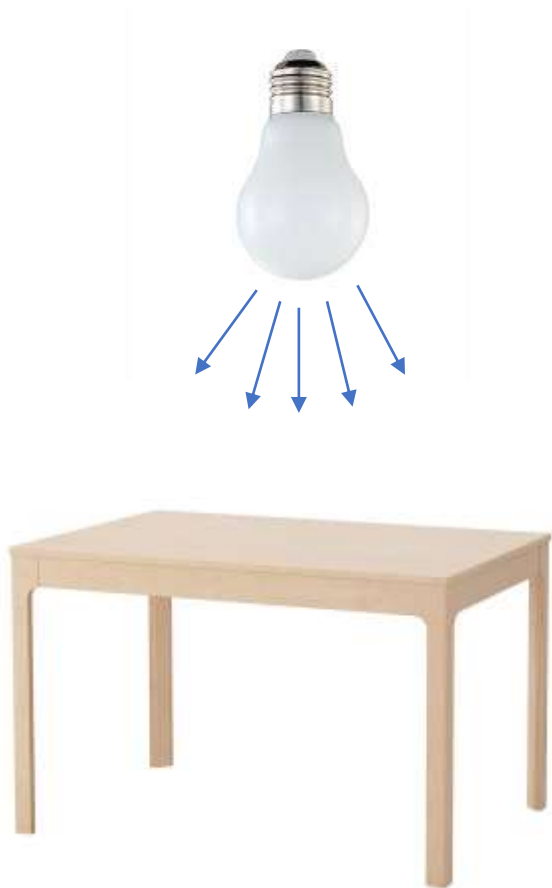
Fényerősség

Irányfüggő, intenzitás jellegű mennyiség: candela

Megvilágítás

A felületre eső fényáram és a felület hányadosa, lux

Színhőmérséklet

melegfehér
< 3300K

semlegesfehér
3300K-5300K

hidegfehér
> 5300K

Színvisszaadás

Mennyire változik meg a tárgyak színe az izzólámpához képest?

ΔE_i : színkülönség

$$R_i = 100 - 4.6\Delta E_i$$

(Nem százalék!)

vizsgált fényforrás

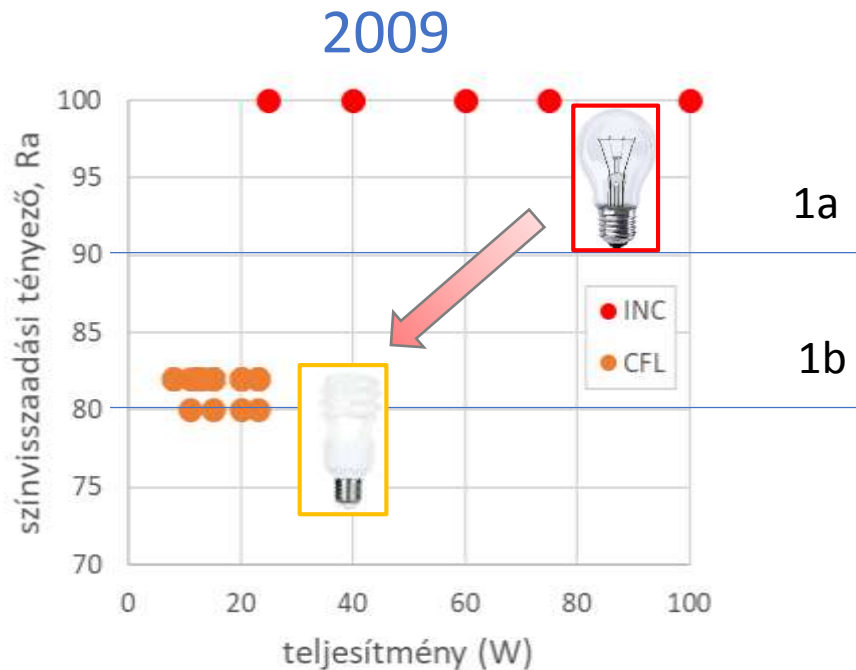
referencia

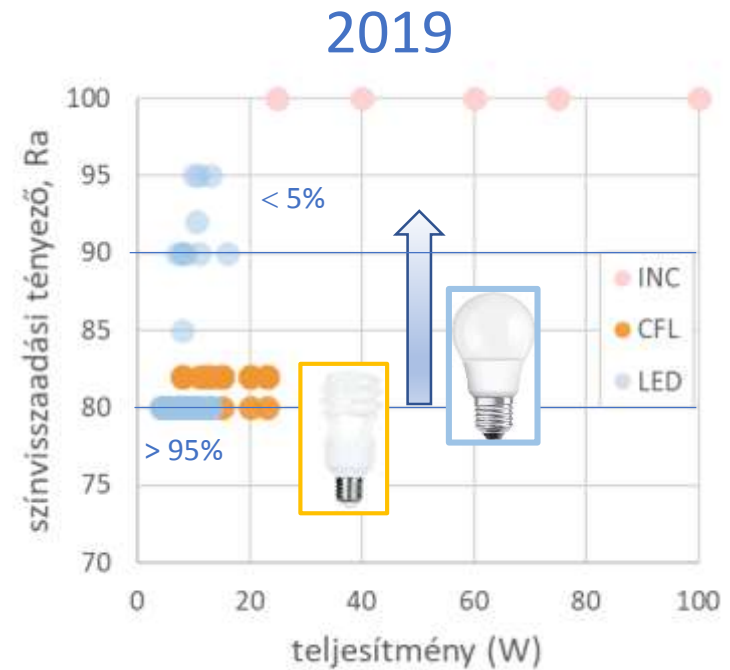
$$R_a = \frac{1}{8} \sum_{i=1}^8 R_i$$

Energiahatékonyság **ÉS** színvisszaadás

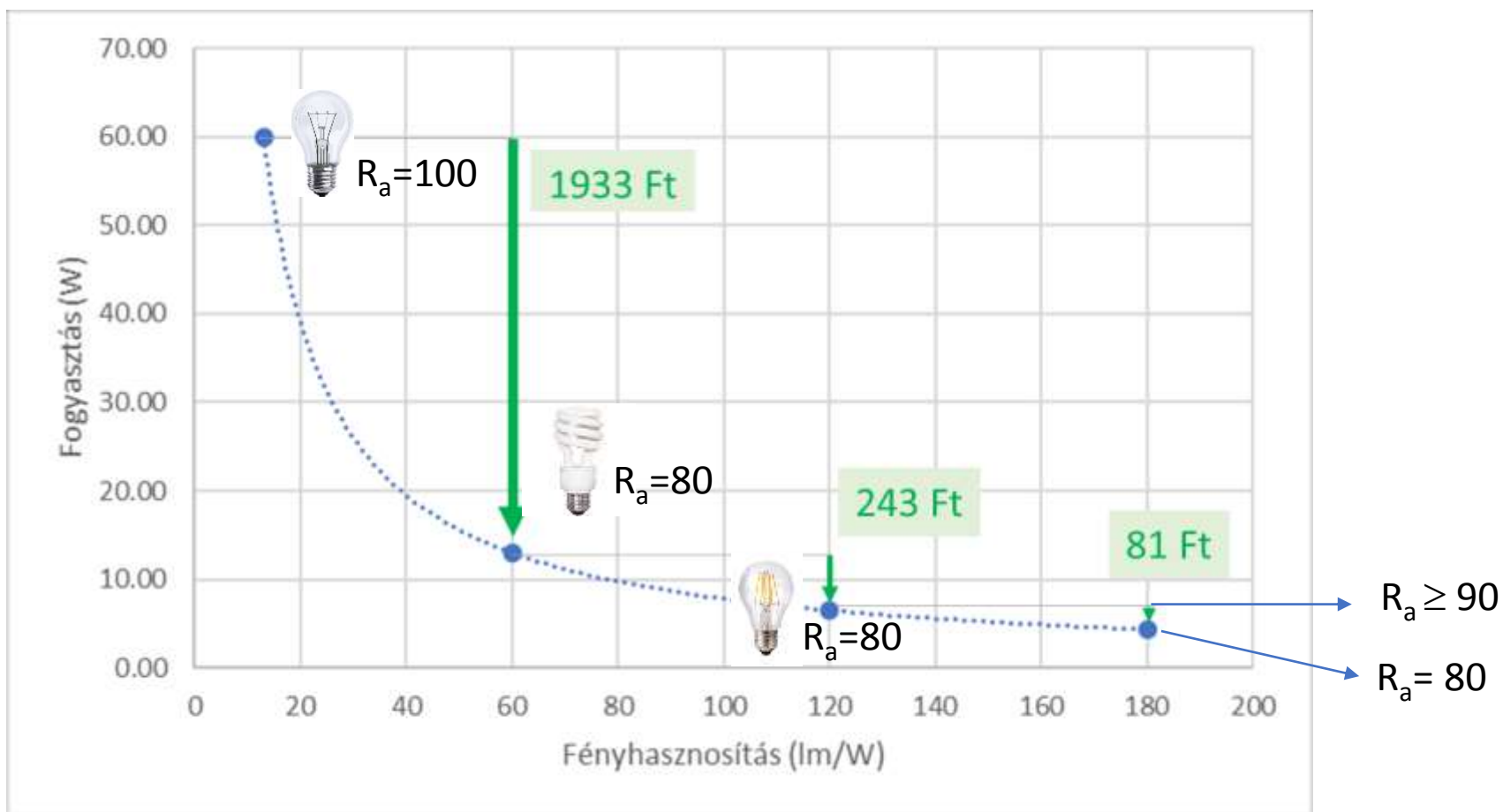
Ra: 100 → 80: kompromisszum az energiahatékonyság érdekében

Műszakilag már nem indokolt az Ra = 80 kompromisszum

Hány forintot ér a jó színminőség?

710 lm, 33,75 Ft/kWh, napi 3 óra működés

Mennyiben segíti a vásárlót a visszautalás az izzólámpára?

Kombinatorikus robbanás

Egy webáruház választéka

Kiváltott fényforrás

- 40W E27 normál izzó
- 50W E27 normál izzó
- 60W E27 normál izzó
- 75W E27 normál izzó
- 100W E27 normál izzó
- 120W E27 normál izzó
- 150W E27 normál izzó

Névleges teljesítmény

- 4,5 W
- 4 W
- 5 W
- 5,5 W
- 6 W
- 7 W
- 7,5 W
- 8 W
- 8,5 W
- 8,6 W
- 9 W
- 9,5 W
- 10,5 W
- 10 W
- 11 W
- 12 W
- 12,5 W
- 13 W

Színhőmérséklet

- 2200-2700 K
- 2220 4500 K
- 2700 K
- 2700K/4000K
- 2800 K
- 3000 K
- 4000 K
- 6500 K

Színvisszaadás

- 80 %
- 90 %
- 92 %
- 95 %

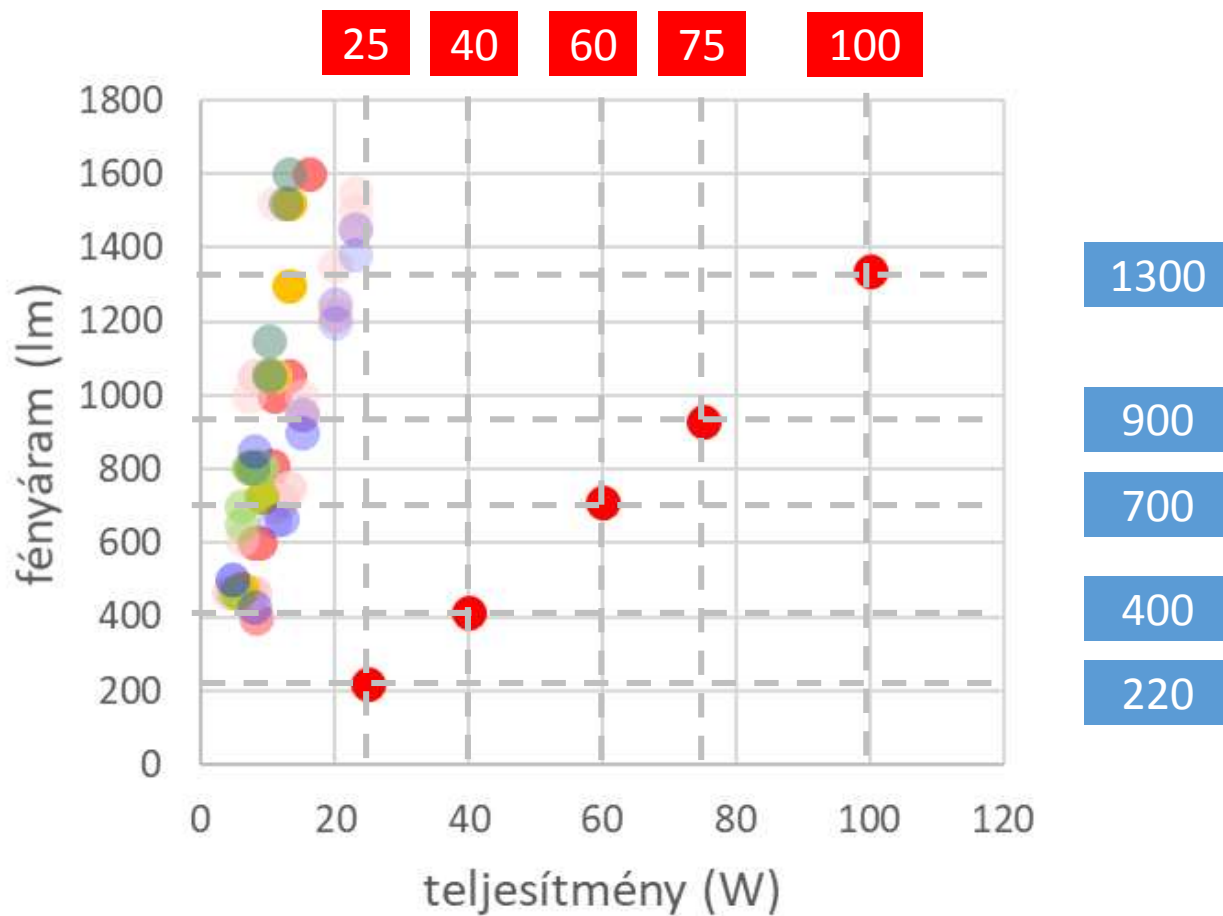
Elmosódott kategóriahatárok

CCT = 2700...6500K
 $R_a = 80...95$

CCT = 2700K
 $R_a = 100$

Egyszerűsítés!

Fényáram (kiváltott fényforrás)

- 400 lm (40W izzó)
- 700 lm (60W izzó)
- 900 lm (75W izzó)
- 1300 lm (100W izzó)

Színhőmérséklet

- 2700K
- 3000K
- 4000K
- 6500K